

Závěr

Trestněprávní problematika je tradičně považována za jeden z nejvýznamnějších pilířů a projevů státní suverenity. Výkon trestní jurisdikce nad jednotlivci a zvláště nad vlastními státními občany je jakožto významný projev státní moci oblastí států osobitě chráněnou. S ohledem na vzniklé potřeby zvýšené kooperace států při potlačování nadnárodní kriminality, se dnes stále více prosazují postupy směřující k zefektivnění stávajících procedur a nástrojů v boji se závažnou kriminalitou, které by byly způsobilé úspěšně reagovat na její progresivní vývoj.

V prostoru Evropské unie je požadavek těsné trestněprávní spolupráce členských států vyvolán nutností vytvořit fungující prostředí svobody, bezpečnosti a práva, chránící společný trh a vytvářející podmínky pro jeho rozvoj v souladu s cíly zakládajících smluv. Spolupráce v trestních věcech patří podle stávající právní úpravy k neodevzaným pravomocím, má mezivládní mezinárodněprávní povahu respektující pravomoc jednotlivých členských států vykonávat trestní suverenitu na svém území. Skutečnost, že oblast trestního práva zůstává v pravomoci členských států, potvrdil několikrát ve své rozhodovací praxi i Evropský soudní dvůr. V přesně vymezených oblastech ale členské státy předávají stále více své suverenity i v oblasti trestní jurisdikce do rukou Evropských společenství a Evropské unie. Vývoj v této oblasti se zdá být nezadržitelný, o čemž svědčí i text návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu a z něho vycházející znění Lisabonské smlouvy, která předpokládá zařazení spolupráce v trestních věcech mezi sdílené pravomoci a plnou komunitarizaci třetího pilíře. Počítá s tím, aby v pravomoci Evropské unie bylo nadále též přijímání pravidel a postupů k uznání všech druhů rozsudků a soudních rozhodnutí, přijímání předpisů o minimálním standardu lidských práv jednotlivců v trestním řízení, úprava práv obětí trestných činů a v jiných specifických oblastech trestního řízení. Byť se návrh Smlouvy o Ústavě pro Evropu setkal s odmítnutím v některých členských státech a nejistá je i budoucnost Lisabonské smlouvy, snaha orgánů Evropské unie posilovat instrumenty unijní spolupráce v trestních věcech tak, jak byla načrtnuta v návrhu Ústavní smlouvy a později v textu Lisabonské smlouvy, je zřejmá.

Přijetí Rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu představuje důležitý krok ve vzájemné spolupráci členských států. Je prvním konkrétním

opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání, na který později navázala řada dalších instrumentů. Je jedním z milníků v realizaci zásady vzájemného uznávání a systému volného pohybu rozhodnutí justičních orgánů v trestních věcech. V porovnání se systémem tradiční extradice přináší řadu progresivních prvků, zejména zavedení povinnosti předání až na stanovené výjimky, povinnosti předávat vlastní státní příslušníky, odstranění principu přezkoumávání oboustranné trestnosti u vybraných kategorií trestných činů, zavedení přímého styku justičních orgánů, odstranění administrativní fáze vydávacího řízení nebo stanovení lhůt pro rozhodování.

Provedení Rámcového rozhodnutí do právních řádů členských států se setkalo s výraznou diskusí na ústavní, trestní, politické i společenské úrovni. Po určitých peripetiích, které provázely prvotní období existence evropského zatýkacího rozkazu, je dnes úspěšně uplatňován ve všech dvaceti sedmi členských státech. Z informací o dosavadním, byť krátkém, období jeho používání, lze zkonstatovat, že naplňuje svůj účel zjednodušit a urychlit spolupráci mezi členskými státy a učinit postih pachatelů trestných činů účinnějším pro dosažení vysoké úrovně ochrany občanů Evropské unie, hlavního cíle třetího pilíře a prokazuje příznivý dopad v oblasti předávacího řízení a boje proti trestné činnosti.

Vstupem do Evropské unie se Česká republika zavázala přejímat závazky plynoucí z členství v tomto společenství. Povinnost provádět Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu měla Česká republika ode dne svého přistoupení dne 1. května 2004, splnila ji však až dne 14. ledna 2005, a to pouze částečně, kdy bylo generálnímu tajemníkovi Rady Evropy doručeno prohlášení o vyloučení aplikace Evropské úmluvy o vydávání z roku 1957, jako jedna z podmínek nezbytných pro transpozici Rámcového rozhodnutí. Posun přinesla až novela trestního řádu č. 253/2006 Sb., která s účinností od 1. července 2006 umožnila předání osob pro trestné činy spáchané bez jakéhokoliv časového omezení. Nedostatky ale setrvaly i nadále v případě předávání českých státních občanů. Pro trestné činy jimi spáchané před 1. listopadem 2004 je předání na základě evropského zatýkacího rozkazu vyloučeno, po tomto datu je přípustné pouze za podmínky vzájemnosti. V tomto ohledu lze spatřovat zásadní deficit a porušení závazků náležité transpozice Rámcového rozhodnutí podle čl. 34 odst. 2 písm. b) Smlouvy o EU.

Řízení o evropském zatýkacím rozkazu je založeno na vysoké úrovni důvěry mezi členskými státy, respektování základních lidských práv a je přínosem pro zabezpečení náležitého postihu pachatelů trestných činů. Současné potřeby evropské společnosti a stupeň dosažené integrace se více neobejdou bez zvýšené míry kooperace v oblasti trestního práva. Evropský zatýkací rozkaz je na cestě vytváření jednotné evropské trestněprávní politiky jedním z prvních úspěšných průkopníků.